

Sygn. akt V ACz 1092/12

POSTANOWIENIE

Dnia 9 stycznia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach V Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Zofia Kołaczyk (spr.)
Sędziowie :	SA Urszula Bożałkińska SA Tomasz Pidzik

po rozpoznaniu w dniu 9 stycznia 2013 r. w Katowicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...)A. S.

przeciwko K. S.

o uznanie umowy za bezskuteczną

na skutek zażalenia pozwanej na postanowienie Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 1 października 2012 r., sygn. akt XIV GC 201/12

p o s t a n a w i a:

oddalić zażalenie

Sygn. akt V ACz 1092/12

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w Katowicach odrzucił sprzeciw pozwanej od wyroku zaocznego z dnia 8 sierpnia 2012 roku, sygn. akt XIV GC 201/12. W uzasadnieniu postanowienia wskazał, że pozwana została wezwana do usunięcia braków formalnych sprzeciwu, poprzez przedłożenie pełnomocnictwa procesowego udzielonego radcy prawnemu, który sprzeciw podpisał wraz z odpisem dla strony powodowej – w terminie tygodniowym od doręczenia wezwania pod rygorem odrzucenia sprzeciwu. Pozwana nie wykonała wezwania w terminie, gdyż przedłożyła jedynie dokument pełnomocnictwa w jednym egzemplarzu (wbrew obowiązкови wynikającemu z art. 89 § 1 k.p.c.) na skutek czego sprawie nie można było nadać prawidłowego biegu, co w konsekwencji skutkowało odrzuceniem sprzeciwu.

W zażaleniu pozwana wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia i zasądzenie od powoda zwrotu kosztów postępowania. Uzasadniając swoje stanowisko wskazała, że art. 89 k.p.c. nakładający obowiązek dołączenia odpisu pełnomocnictwa dla strony przeciwnej nie przewiduje sankcji w przypadku jego niedołączenia. Po drugie zaś norma art. 504 § 1 k.p.c., która stanowiła podstawę odrzucenia sprzeciwu przez Sąd Okręgowy dotyczy wyłącznie nieusuniętych we wskazanym terminie braków formalnych, które uniemożliwiają nadanie sprawie biegu. Brak odpisu

pełnomocnictwa dla strony przeciwnej nie jest, w ocenie skarżącej, przeszkodą uniemożliwiającą nadanie sprawie biegu, w związku z czym nie mógł skutkować odrzuceniem sprzeciwu od wyroku zaocznego.

Rozpoznając zażalenie pozwanej Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

zażalenie, jako bezzasadne, nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 89 § 1 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym od 3 maja 2012 roku (nadanym ustawą z dnia 16 września 2011 roku – Dz. U. Nr 233, poz. 1381) pełnomocnik jest obowiązany przy pierwszej czynności procesowej dołączyć do akt sprawy pełnomocnictwo z podpisem mocodawcy lub wierzytelny odpis pełnomocnictwa wraz z odpisem dla strony przeciwnej (...). Z kolei w myśl art. 126 § 3 k.p.c. do pisma procesowego należy dołączyć pełnomocnictwo, jeżeli pismo wnoszone jest przez pełnomocnika, który przedtem pełnomocnictwa nie złożył. Jak powszechnie przyjmuje się w doktrynie i judykaturze niedołączenie pełnomocnictwa do pisma procesowego, jeśli nie zostało dołączone wcześniej, stanowi brak formalny pisma usuwalny na podstawie art. 130 § 1 w zw. z art. 126 § 3 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2006 roku, I CZ 8/2006, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2009 roku, sygn. akt III CZ 55/2009). Rozważenia wymaga zatem czy niedołączenie odpisu pełnomocnictwa dla strony przeciwnej uzasadnia wszczęcie procedury przewidzianej w art. 130 § 1 k.p.c. z wszelkimi konsekwencjami z tego wynikającymi.

Zauważyć należy, iż w uzasadnieniu do projektu ustawy zmieniającej treść art. 89 § 1 k.p.c. wskazano, że „zmiana ta polega na nałożeniu na pełnomocnika procesowego obowiązku przedłożenia w sądzie odpisu dokumentu pełnomocnictwa dla strony przeciwnej. Z uwagi na treść art. 132 k.p.c. strona powinna wiedzieć, czy przeciwnik reprezentowany jest przez kwalifikowanego pełnomocnika”. Niemniej jednak, jak słusznie wskazuje się w doktrynie, gdyby przyjąć, że wyłącznym celem zmiany art. 89 § 1 k.p.c. było skonkretyzowanie obowiązku nałożonego na fachowych pełnomocników w art. 132 k.p.c., zmiana ta winna była dotyczyć jedynie pełnomocników zawodowych, podczas gdy w aktualnym stanie rzeczy art. 89 k.p.c. dotyczy wszystkich pełnomocników (nie wyłączając członków najbliższej rodziny, pracowników, osób sprawujących zarząd majątkiem lub interesami strony). Z tego względu nie można potraktować zmiany art. 89 k.p.c. wyłącznie jako dookreślenia zakresu stosowania normy art. 132 k.p.c., szczególnie gdy cel jakemu przyświecało wprowadzenie tej normy był zasadniczo realizowany w okresie gdy art. 89 § 1 k.p.c. jeszcze nie obowiązywał (art. 132 k.p.c. w obecnym brzmieniu wszedł w życie już 19 kwietnia 2010 roku). W sytuacji bowiem, gdy strona reprezentowana przez fachowego pełnomocnika składała pismo procesowe, w jego treści znajdowało się zwykle oznaczenie pełnomocnika (art. 126 § 1 pkt. 1 k.p.c.) w związku z czym strona przeciwna, po doręczeniu odpisu pisma przez sąd mogła się zorientować, że przeciwnik ma pełnomocnika procesowego i w następstwie tego stosować regułę doręczeń wynikającą z art. 132 k.p.c.

Wprowadzenie obowiązku dołączania przy pierwszej czynności procesowej odpisu pełnomocnictwa dla strony przeciwnej, miało przede wszystkim na celu umożliwienie tej stronie zapoznanie się z treścią dokumentu pełnomocnictwa (i to niezależnie od tego czy strona jest reprezentowana przez pełnomocnika kwalifikowanego o jakim mowa w art. 132 k.p.c. czy też nie) a w następstwie tego ocenę prawidłowości i zakresu umocowania pełnomocnika. W związku z tym stronie przeciwnej stworzono realną możliwość podnoszenia zarzutów wynikających z nieprawidłowego umocowania pełnomocnika przeciwnika strony i sygnalizację tych uchybień sądowi orzekającemu.

Zmiana treści przepisu art. 89 § 1 k.p.c. usuwa także dotychczasowe wątpliwości pojawiające się w praktyce orzeczniczej, a związane z możliwością traktowania dokumentu pełnomocnictwa jako załącznika do pisma procesowego, który w myśl art. 128 § 1 k.p.c. winien być doręczony wszystkim uczestniczącym w sprawie osobom. W praktyce dokument pełnomocnictwa procesowego, nawet jeśli był wymieniony w zestawieniu załączników do pisma procesowego nie był traktowany jako załącznik do pisma i sąd z reguły nie wzywał pełnomocnika do przedłożenia odpisu dokumentu pełnomocnictwa dla strony przeciwnej. Wynikało to z przyjętej reguły zgodnie z którą, dokument pełnomocnictwa nie ma znaczenia dla podmiotów innych niż strona, która udzieliła pełnomocnikowi umocowania do działania w sprawie i z założenia, że sąd i tak z urzędu dokonuje badania prawidłowości i zakresu umocowania pełnomocnika procesowego. Tym samym, mimo nieprzedłożenia odpisu dokumentu pełnomocnictwa dla strony przeciwnej, sprawie nadawano dalszy bieg.

Podzielając utrwalony w judykaturze Sądu Najwyższego pogląd, zgodnie z którym przewidziany w art. 128 k.p.c. obowiązek dołączania odpisów pism i załączników dołączonych do tego pisma dotyczy wyłącznie tych pism (i załączników), co do których przewidziany jest obowiązek doręczenia ich uczestniczącym w sprawie podmiotom (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 2006 roku, sygn. akt V CZ 103/06 oraz cytowane tam postanowienie Sądu Najwyższego z 24 kwietnia 1980 r., IV CZ 23/80. OSNC 1980/11/216, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 października 2005 r., III CZP 65/05, OSNC 2006/3/50) wskazać należy, iż kwestionowany przez skarżącego obowiązek dołączenia odpisu dokumentu pełnomocnictwa dla strony przeciwnej wynika obecnie wprost z art. 89 § 1 k.p.c. i ciąży na pełnomocniku reprezentującym stronę w imieniu której podejmuje on pierwszą czynność procesową w sprawie. Tym samym nie może obecnie budzić wątpliwości pogląd, zgodnie z którym dokument pełnomocnictwa procesowego złożony wraz z pismem procesowym stanowić będzie jego załącznik, podlegający doręczeniu w odpisach odpowiadających liczbie uczestniczących w sprawie osób (art. 128 k.p.c.).

Konsekwencją braku dołączenia odpisu pełnomocnictwa dla powoda była zatem konieczność wezwania pełnomocnika pozwanej do usunięcia tego braku zgodnie z art. 130 § 1 k.p.c. Złożenie sprzeciwu bez odpisów jego załączników uniemożliwia bowiem doręczenie ich osobom uprawnionym. W konsekwencji tamuje bieg sprzeciwu. Z tego względu wyrażony w uzasadnieniu zażalenia pogląd, że brak odpisu pełnomocnictwa, nie stanowił braku sprzeciwu, gdyż nie stwarzał przeszkód do nadania mu biegu, uznać trzeba za wadliwy.

Bezspornym było, że Sąd pierwszej instancji wezwał skarżącą do uzupełnienia braków jej sprzeciwu przez złożenie w terminie tygodnia dokumentu pełnomocnictwa wraz z jego odpisem dla powoda, a w wyznaczonym terminie pozwana braków nie usunęła (gdy przedłożyła wyłącznie dokument pełnomocnictwa w jednym egzemplarzu). W tym stanie orzeczenie Sądu pierwszej instancji było trafne, gdyż sprzeciw podlegał odrzuceniu na podstawie art. 344 § 3 k.p.c. (a nie jak omyłkowo wskazał Sąd Okręgowy – art. 504 § 1 k.p.c.).

Nadto zauważyć trzeba, że wbrew twierdzeniom skarżącego, nie było rzeczą Sądu pierwszej instancji sporządzanie odpisu dokumentu pełnomocnictwa dla doręczenia go uczestniczącemu w sprawie powodowi, szczególnie w sytuacji gdy strona pozwana jest reprezentowana przez fachowego pełnomocnika, a sposób sformułowania wezwania do usunięcia braków formalnych sprzeciwu nie mógł budzić żadnych wątpliwości. Z punktu widzenia czysto technicznego możliwe było sporządzenie brakującego odpisu w sekretariacie Sądu. Rzecz jednak w tym, że ustawodawca obciążył obowiązkiem usunięcia braków sprzeciwu nie sąd, a stronę wnoszącą sprzeciw, co wyraźnie wynika z art. 344 § 3 k.p.c.

Wskazać należy również, iż tygodniowy termin, określony w art. 130 § 1 k.p.c., jest terminem ustawowym. Bezskuteczny upływ terminu skutkuje zwrotem pisma, a w przypadku środków odwoławczych – ich odrzuceniem. Z tego względu przedłożenie przez pełnomocnika pozwanej odpisu dokumentu pełnomocnictwa, dopiero na etapie postępowania zażaleniowego nie mogło wyrzucić zamierzonego efektu, skoro skutek w postaci bezskuteczności czynności procesowej w postaci wniesienia sprzeciwu od wyroku zaocznego nastąpił już z momentem niewykonania wezwania przewodniczącego do uzupełnienia jego braków formalnych i nie mógł być konwalidowany na etapie postępowania zażaleniowego.

Mając na względzie powyższe, zażalenie nie mogło zostać uwzględnione, a Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji postanowienia, dzieląc wysnute z zebranego materiału wnioski prawne będące udziałem tego Sądu.